

RUS TÜRK İŞADAMLARI BİRLİĞİ (RTİB)
AYLIK EKONOMİ RAPORU

Rusya ekonomisindeki gelişmeler: Kasım 2021

Rusya Ekonomisi Temel Göstergeler Tablosu

RUSYA EKONOMİSİ	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021*
GSMH (milyar dolar)	1.904	2.016	2.079	1.860	1.324	1.283	1.578	1.577	1.637	1.483	1.710
Büyüme oranı %	4,3	3,4	1,3	0,7	-2,8	-0,2	1,5	2,3	1,3	-3	4,7
İşsizlik Oranı %	6,1	5,1	5,6	5,3	5,8	5,3	5,1	4,5	4,6	5,9	4,3
Federal Bütçe Dengesi, %GDP	0,8	-0,1	-0,5	-0,5	-2,4	-3,4	-1,4	2,7	1,8	-3,8	-1,1
Enflasyon Oranı %	8,5	5,1	6,8	7,8	10,7	5,4	2,5	3,5	4,3	4,9	9,1
Ulusal Refah Fonu, milyar dolar	87	88	88	78	72	71	66	68	125	177	200
İhracat, milyar dolar	515	528	523	497	393	279	352	443	419	333	459
İthalat, milyar dolar	318	336	343	308	281	191	237	249	254	239	262
Ticaret Dengesi, milyar dolar	196	192	180	189	112	88	115	194	165	94	197

*Tahmin

Kaynak:Rusya Merkez Bankası, Rusya İstatistik Kurumu, İMF, Dünya Bankası

1-Dünya ekonomisi

Uluslararası kuruluşlarca yapılan tahminlere göre 2020 yılındaki yüzde 3,1 daralmanın ardından dünya ekonominin 2021'de yüzde 5,9 oranında büyümesi bekleniyor. Dünya mal ve hizmet ticaret hacminin ise 2021 yılında yüzde 9,7 oranında artması öngörülüyor. 2021 yılında Rusya ekonomisinin yüzde 4,9, Türkiye'nin ise yüzde 9 oranında büyüyeceği tahmin ediliyor.

Dünya genelinde salgının etkileri kısmen sürerken dünya ekonomisi toparlanmaya ve eski dinamizmini yakalamaya çalışıyor. Bununla birlikte talebe göre mikroçip üretiminin yetersiz kalması, nakliye konteynurlarının dağılımındaki sıkıntılar, arz, tedarik ve dağıtım zincirlerinde yaşanan bozulma, enerji, emtia ve gıda fiyatlarındaki artışlar ve enflasyon baskısı olumsuz gelişmeler olarak ön plana

çıkıyor. Buna ilaveten salgının etkilerinin azalmakla birlikte halen sürmesi ve bazı ülkelerdeki düşük aşılama oranları ilave olumsuzluklar yaratıyor.

IMF'nin küresel ekonomik görünümüne ilişkin Ekim raporuna göre gelişmekte olan ekonomilerde artan gıda fiyatları ve yüksek petrol fiyatlarının gecikmeli etkileri nedeniyle fiyat baskılarının süreceği ifade ediliyor. Buna ilaveten bazı gelişmekte olan ülke paralarındaki değer kayıpları ilave enflasyonist baskı yaratıyor. Ayrıca söz konusu raporda, pandeminin gidişatından, arz kesintilerinin süresinden ve bu ortamda beklentilerin nasıl gelişebileceğinden kaynaklanan belirsizliklerin sürdüğü ifade ediliyor.

Rapora göre ülkelerin politika seçenekleri daha zor hale gelmiş durumda. İstihdam artışına ilişkin baskı, gıda güvensizliği, insan sermayesi birikimindeki gerileme ve iklim değişikliği gibi konular nedeniyle çok boyutlu zorluklarla ve sınırlı manevra alanıyla karşı karşıya kalınmış durumda.

2-Piyasalar

Brent petrol fiyatı 2021 yılında ekonomilerin yeniden açılması ve artan talep nedeniyle önemli yükseliş gösteriyor. Bir süredir 80 doların üzerinde seyreden ortalama Brent petrol fiyatı Rusya ekonomisini desteklemeye devam ediyor.

Aylık ortalama Brent petrol fiyatı \$

Ocak	Şub	Mart	Nis	May	Haz	Tem	Ağu	Eyl	Ekim	Kasım	Aralık
56	66	63	67	69	75	76	73	78	84		

Petrol fiyatlarındaki artışa paralel olarak rubledeki değer artışları da sürüyor. Ekonomiyi destekleyecek ruble değerinin ne olduğu konusunda farklı görüşler olmakla birlikte rublenin istikrarlı ve değerli kalması beklentiler ve enflasyon yönetimi açısından önem taşıyor.

Ortalama Dolar Ruble Kuru

Ocak	Şub	Mart	Nis	May	Haz	Tem	Ağu	Eyl	Ekim	Kasım	Aralık
74	74	74	76	74	73	74	73	73	71		

Moskova Borsasındaki gelişmelere bakıldığında ise, MOEX endeksinin 2021 Ekim sonu itibarıyla 2020 sonuna kıyasla %26 oranında değer kazandığı görülüyor.

	2020 sonu	2021 Ekim	% Değişme
Ruble Dolar Kuru	74	71	-4,1
Politika Faiz Oranı	4,25	7,5	76,5
Enflasyon oranı	4,9	8,13	65,9
MOEX Endeksi	3289	4150	26,2
Brent petrol fiyatı, \$	52	84	61,5

3-Rusya ekonomisi büyüme görünümü

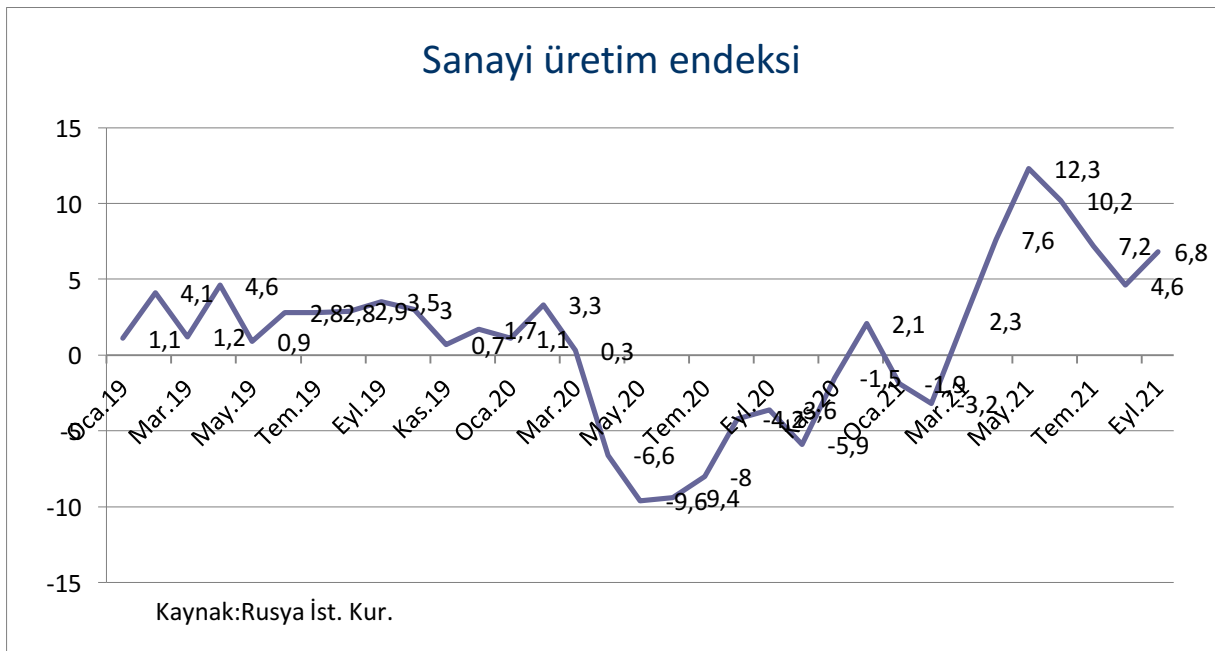
Dünyadaki toparlanmaya paralel olarak Rusya ekonomisindeki canlılık da sürüyor. İşsizlik oranları tarihi düşük seviyelerde seyrediyor ve iş açığı söz konusu. Artan petrol fiyatları beklentileri, bütçeyi ve tüketim seyrini olumlu anlamda destekliyor. Kredilerdeki canlılık devam ediyor. Birleşik Kredi Bürosu verilerine göre, 2021'in ilk 10 ayında bankalarca yapılan bireysel kredi işlemi sayısı 15,8 milyon olarak gerçekleşmiş (2020 aynı dönem:11,6 milyon)

Bununla birlikte aşı oranlarının diğer ülkelere kıyasla düşük kalması, vaka ve ölüm sayılarındaki önemli artışlar endişe yaratıyor. Diğer ülkelerden farklı olarak ekonomideki kısa süreli kapanmalar başta restoran ve eğlence olmak üzere birçok hizmet sektörünü olumsuz etkiliyor.

Dünya ekonomisindeki trende benzer şekilde II. çeyrekte hızlanan ekonomik aktivitenin Temmuz-Ağustos aylarından itibaren yavaşlamaya başladığı, başta salgın olmak üzere Rusya'ya özgü bazı gelişmelerin olumsuz etki yarattığı anlaşılıyor. Artan gıda fiyatları başta olmak üzere enflasyonist baskılar nedeniyle Rusya Merkez Bankası'nın politika faizlerini artırması ise bir diğer gelişme.

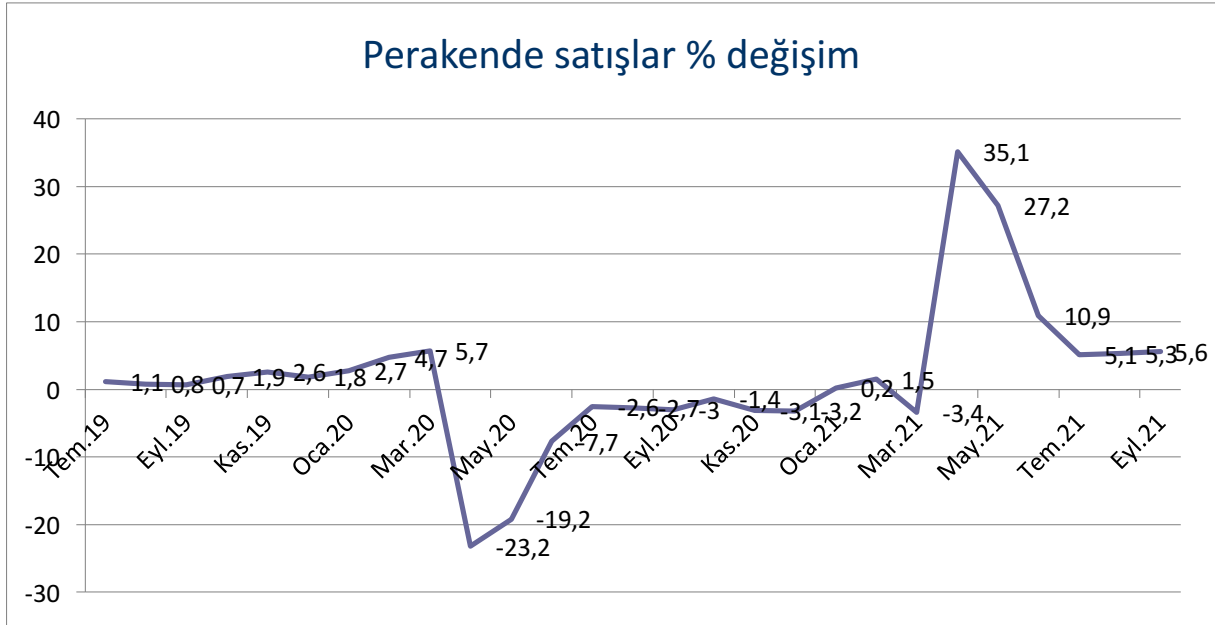
Rusya ekonomisinin 2021 yılında yüzde 4,7 oranında, 2022 yılında ise yüzde 2,9 oranında büyümesi bekleniyor. İkinci çeyrekte görülen yüzde 10,5 oranındaki büyümenin belirtilen gelişmeler nedeniyle üçüncü çeyrekte daha düşük gerçekleşmesi söz konusu.

Öncü büyüme göstergelerinden sanayi üretimindeki gelişmelere bakıldığında, ikinci çeyrekte oldukça yüksek seyreden sanayi üretimindeki artışın Ağustos ayından itibaren yavaşladığı görülüyor. 2021 yılının ilk 9 aylık döneminde ortalama aylık artışın ise yüzde 5,1 olduğu görülüyor.

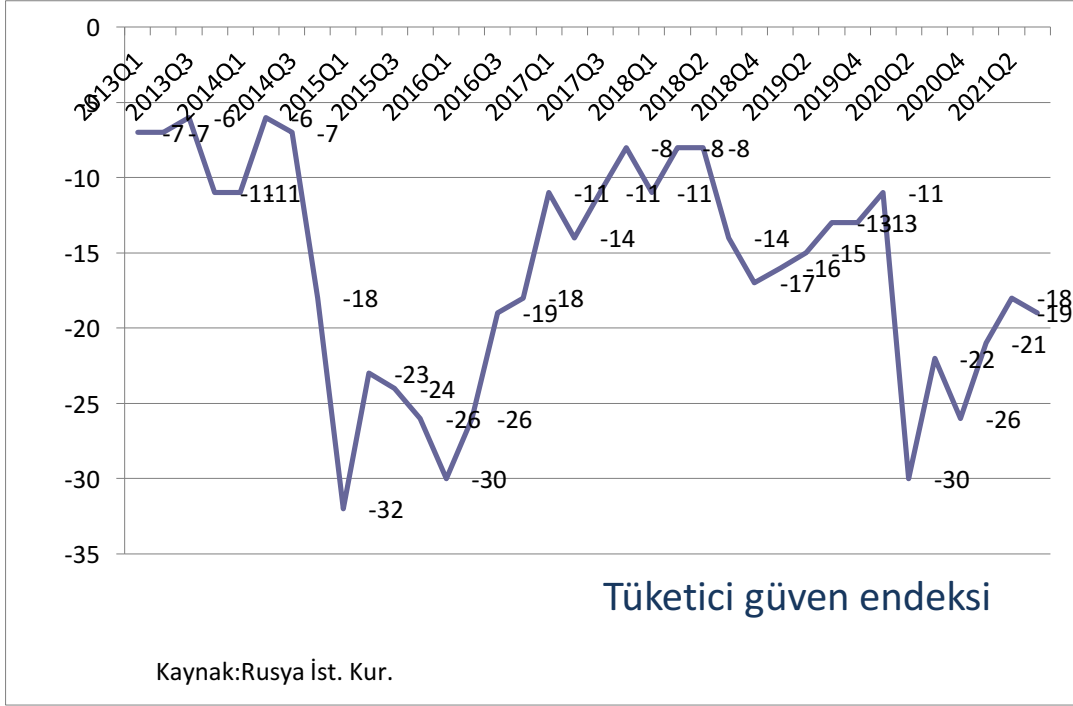

Sanayi üretiminin alt kalemlerinden olan imalat sanayi üretimindeki gelişmelere bakıldığında ise özellikle madencilik ve enerji ürünleri kaynaklı aktivitelerden kaynaklı olarak Nisan, Mayıs ve Haziran aylarında güçlü bir artış olduğu, artışın Temmuzdan itibaren yavaşladığı ve Ağustos itibarıyla 3,1 olarak gerçekleştiği görülüyor.

Ekonomideki canlılığı ölçmek açısından önemli bir gösterge olan perakende satışlardaki yıllık değişime bakıldığında ise özellikle Nisan ayında yüzde 35, Mayıs ayında yüzde 27 artış görüldükten sonra Temmuzdan itibaren artışın yüzde 5'lere gerilediği görülüyor.

Tüketici güven endeksindeki gelişmelere bakıldığında, 2020 ikinci çeyreğinde -30'a kadar gerileyen endeksin 2021 üçüncü çeyreğinde -19 değerini aldığı görülüyor. Beklentiler, petrol fiyatları, rubledeki değerlenme gibi faktörlerden olumlu etkilense de salgına ilişkin gidişat kaygılarının sürmesine neden oluyor.

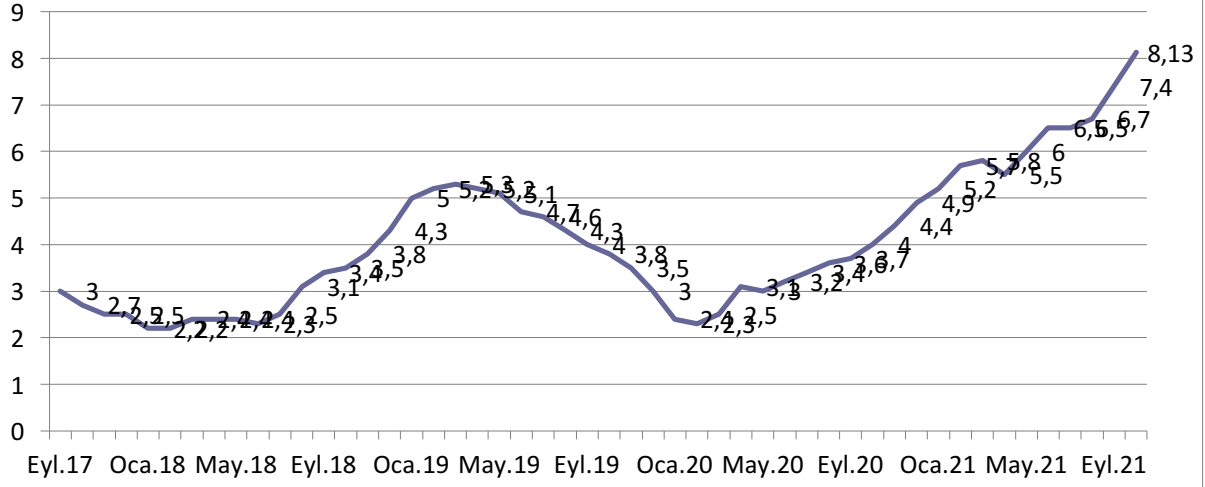

4-Enflasyon

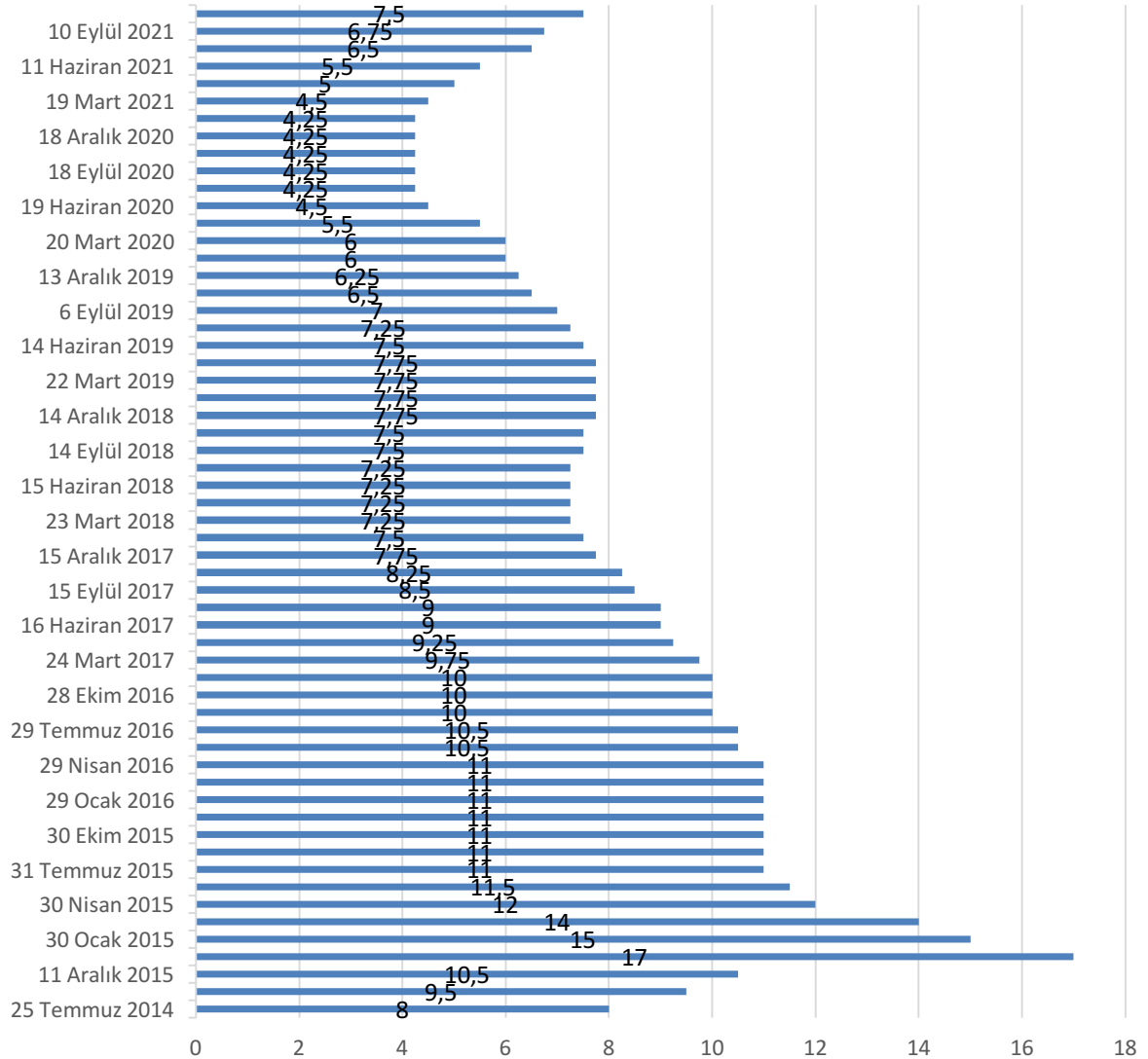
Salgın öncesinde yüzde 2,5 seviyesinde olan enflasyonun salgın sürecinde bir miktar arttığı ancak 2021 yılında dünyadaki eğilime paralel olarak artışın hızlandığı görülüyor. Ekim ayında yüzde 8,13'e yükselen enflasyonda diğer ülkelere benzer şekilde gıda fiyatlarındaki artışlar ve arz ve tedarik zincirindeki gelişmeler etkili oluyor.

2020 yılında salgınla mücadele politikaları kapsamında politika faiz oranını gevşeten Rusya Merkez Bankasının enflasyon endişeleri nedeniyle faiz artışlarına gittiği ve 22 Ekim'deki toplantısında politika faiz oranını yüzde 7,5'e yükselttiği görülüyor.

Enflasyon Oranı

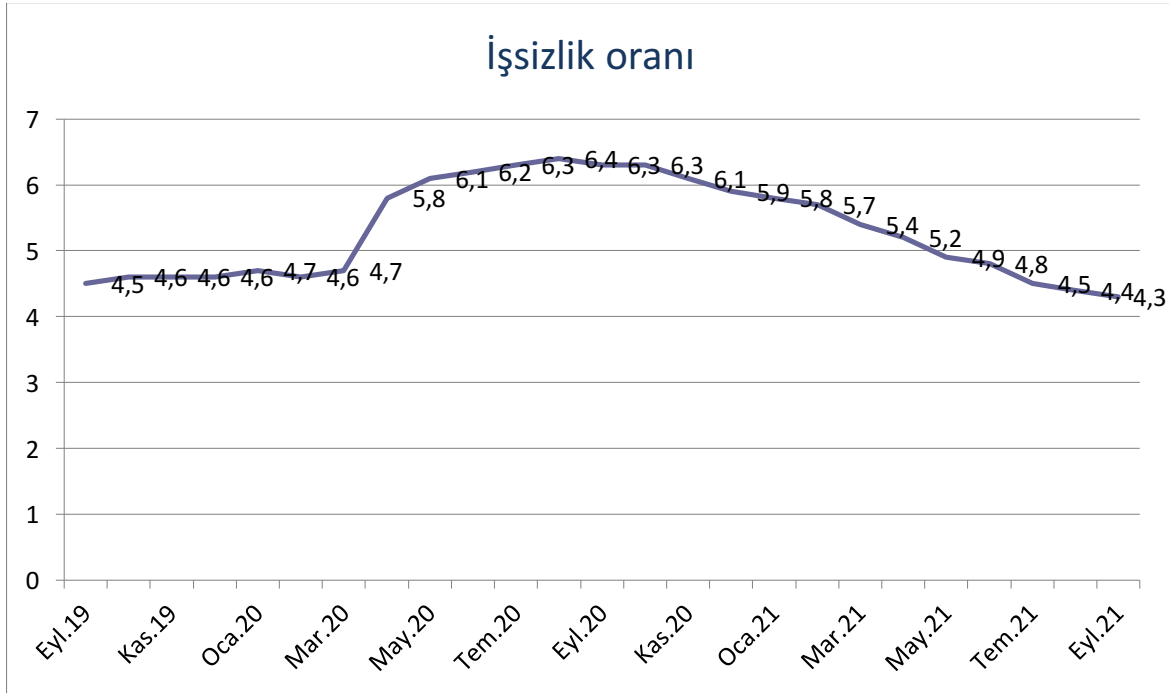

Politika Faiz Oranı %

5-İşsizlik Oranı

Salgın öncesi yüzde 4,6 olarak seyreden işsizlik oranının Ekim 2020’de yüzde 6,3’e kadar yükseldiği, 2021 yılında yeniden düşüşe geçtiği, Eylül ayında yüzde 4,3’e kadar gerilediği görülüyor. Tarihi olarak düşük seviyelere gerileyen işsizlik oranı yanı sıra işgücü açığı olduğu da gözleniyor. Salgın döneminde azalan göçmen işçi sayısının ise yeniden arttığı görülüyor. Ocak 2021’de 70,6 milyon olan istihdam edilen kişi sayısının Eylül itibarıyla 72,3 milyona yükseldiği anlaşılıyor.

6-Dış ticaret ve uluslararası rezervler

Petrol fiyatlarının yeniden yükselmesi ve diğer hammaddelere olan talep artışı ihracatın hızlı artışını destekliyor. 2020 yılında 333 milyar dolara gerileyen ihracatın 2021 yılında 2019 seviyelerini geçmesi bekleniyor.

Dış ticaret (Milyar Dolar)

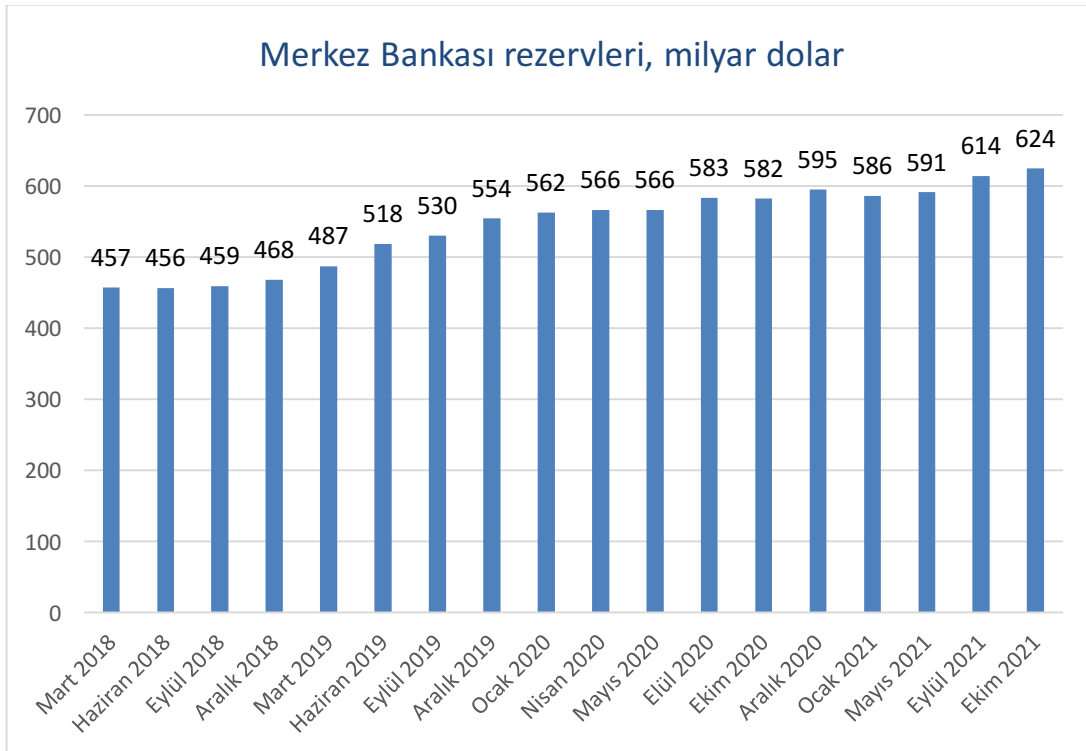
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021*
İhracat	497	341	281	352	443	419	333	459
İthalat	308	193	191	237	249	254	239	262
Ticaret dengesi	189	148	90	115	194	165	94	197

Kaynak: Rusya Merkez Bankası
*Tahmin

Diğer taraftan Rusya Federal Gümrük Servisi'nin verilerine göre, 2021 Ocak-Eylül döneminde Rusya ile Türkiye arasındaki ticaret hacminin yıllık bazda yüzde 54 artışla 23,3 milyar dolara ulaştığı görülüyor.

Kuruluşun verilerine göre, Rusya'dan Türkiye'ye yapılan ihracat, yüzde 60 artarak 18,6 milyar dolara, Türkiye'nin Rusya'ya yaptığı ihracat ise yüzde 34 artışla 4,7 milyar dolara ulaştı. TÜİK verilerine göre ise Ocak-Eylül dönemi Rusya'ya yapılan ihracat 4 milyar dolar, ithalat ise 20,1 milyar dolar tutarında.

Rusya Merkez Bankasının uluslararası rezervlerinin genelde artış eğiliminde olduğu ve 2021 Ekim sonu itibarıyla 624 milyar dolara yükseldiği görülüyor.

7-Bütçe

Rusya Maliye Bakanlığı verilerine göre 2021'nin ilk dokuz ayında bütçe gelirleri 17,9 trilyon ruble, bütçe giderleri ise 16,5 trilyon ruble olarak gerçekleşti. İlk dokuz aylık bütçe fazlasının 1,4 trilyon ruble olarak gerçekleştiği görülüyor. 2020 yılının ilk dokuz ayında ise 1,6 trilyon ruble açık görülmüştü.

Diğer taraftan, bütçede ilk dokuz aydaki petrol ve gaz gelirleri 6,2 trilyon ruble olarak gerçekleşti. 2020 yılının ilk dokuz ayında ise bu rakam 3,8 trilyon ruble olmuştu. Yurt içi KDV gelirlerinin ise 2020 ilk dokuz ayında 3 trilyon ruble iken 2021 aynı döneminde 4 trilyon rubleye yükseldiği görülüyor. İthalden alınan KDV'nin 2,6 trilyon ruble olarak gerçekleştiği anlaşılıyor. Kurumsal kar vergisinden ise yaklaşık 1 trilyon ruble gelir sağlanmış.